

BALAK ÖZET

Duyması En Zor Sözcük

Putperest peygamber Bilam'ın hikâyesi, kafa karıştırıcı bir anlatımla başlar. İlk bakışta mantıksız görünen bir dizi olayla karşılaşırız.

Öncelikle arka plan. Bene Yisrael çölde geçen kırk yılın sonuna yaklaşmaktadırlar. Emori Kralı Sihon ve Başan Kralı Og'a karşı savaşmış ve galip gelmişlerdir. Günümüzde burası Ürdün'ün Ölü Deniz'e komşu olan bölgesidir. Bene Yisrael'den korkan Moav Kralı Balak endişelidir ve bu sıkıntısını Midyan'ın ileri gelenleriyle paylaşır. Ünlü kâhin Bilam'a başvurarak ondan Bene Yisrael'i lanetlemesini ister. Başta Bilam saygılı bir davranış gösterir gibidir. Ne yapacağını Tanrı'ya sorar. Tanrı'nın ilk cevabı nettir: *"Onlarla gitme. Halka beddua etme, çünkü mübarektir o."*

Böylece Bilam, kralın isteğini reddeder. Ancak Balak ikinci, daha görkemli bir heyet göndererek, Bilam'ın onurlandırma ve ödüllendirme vaadinde bulunur. Bilam asil bir cevap verir: *"Balak bana sarayı dolusu gümüş ve altın verirse bile, Tanrım A-Şem'in emrinin ötesinde küçük veya büyük hiçbir şey yapamam."* Ne var ki Bilam tehlikeli bir cümle de ekler: *"Yine de şimdi, siz de bu gece burada kalın ve A-Şem'in bana başka ne söyleyeceğini öğreneyim."* İşte dönüm noktası burasıdır.

Herhangi bir dilde duyması en zor sözcük "Hayır" dır. Bilam bir kez sormuştur. Tanrı "Hayır" demiştir. Bunun yeterli olması gerekirdi. Ne var ki, Bilam ikinci kez sormaktadır. Bunu yapmakla, Bilam, kendisi hakkında bilgi vermektedir. Bilam Tanrı'nın reddini kabullenememiştir. "Evet" cevabını duymak istemektedir.

Ve gerçekten de duyduğu budur. Ama bu, Tanrı'nın fikrini değiştirdiği anlamına geliyor değildir. Tanrı fikrini değiştirmez. Fakat Kendi isteğini bize dayatmaz da. Hahamlarımızın söyledikleri gibi: *"İnsan, yürümek istediği yolda yönlendirilir."*

Tanrı'nın ikinci cevabının - "Git onlarla" - anlamı şudur: "Eğer ısrar ediyorsan, o zaman seni durdurmayacağım. Ama bir daha sorduğun için sana öfkeliyim." Tanrı'nın "Evet" cevabı aslında Bilam'ın duyamadığı, zira duymaya hazır olmadığı bir "Hayır"dı.

Tanrı konuştuğu ve biz dinlemediğimiz zaman, O da bizi kendi tercihlerimizin sonuçlarından kurtarmak için müdahale etmez.

Bilam ve konuşan eşekle ilgili kısım saf mizahtır ve Bilam'ın olduğundan büyük görünme iddiasını yerle bir etmiştir. Bilam, çağının en büyük peygamberi olarak ünlenmişti. Şöhreti Moav ve Midyan'a yayılmıştı. *Beraha* ve lanetin sırlarını bilen adam olarak biliniyordu. Şimdi Tanrı, Bilam'a bir şeyi açıkça göstermek üzere harekete geçmiştir: Eğer Tanrı isterse, Bilam'ın eşeği bile ondan daha büyük bir peygamber olabilir. Eşek, Bilam'ın görmediklerini görebilmektedir: patikada durarak yolu kesen melek. Tanrı, kendini büyük görenleri alçaltır; tıpkı alçakgönüllüleri yükselttiği gibi. İnsanoğulları Tanrı'nın ne söyleyeceğini O'na dikte edebileceklerini düşündüklerinde, Tanrı güler. Ve bu örnekte, biz de gülmekteyiz.

Sahte peygamber konuşur. Gerçek peygamber dinler. Sahte peygamber insanlara duymak istediklerini söyler. Gerçek peygamber ise onlara duymaları gerekenleri söyler. Sahte peygamber kendi güçlerine inanır. Gerçek peygamber kendisine ait hiçbir gücü olmadığını bilir.

Birkaç yıl önce *teshuva*, yani tövbe konusuyla ilgili bir televizyon programı hazırlarken, genç yaşta bağımlılara yönelik bir rehabilitasyon merkezini ziyaret etmiştim. Merkezin başkanına, bu genç insanlara, değişme gücünü nasıl verdiklerini sormuştum. Verdiği cevabı asla unutmayacağım. “Muhtemelen, karşılıklarına çıkıp da onları koşulsuz bir şekilde önemseyen ilk insanlar biziz. Ve hayatlarında, onlara gerektiğinde ‘Hayır’ diyecek kadar değer veren ilk insanlar biziz.”

“Hayır”, duyması en zor sözcüktür, ama aynı zamanda çoğunlukla en önemli sözcüktür ve birinin önemseyişinin işaretidir. İşte, küçük düşen Bilam’ın sonunda öğrendiği ve eğer Tanrı’nın Sesi’ne açık olursak bizim de öğrenmemiz gereken şey budur.

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Duymamız gerekenleri söyleyenler yerine, duymak istediklerimizi söyleyenleri dinlemek bize neden daha kolay gelir?
2. Geçmişte aslında “evet” cevabını duymak isterken “hayır” cevabıyla karşılaştığınız bir zamanı düşünün. Bu olumsuz cevap size bir şekilde yardımcı olmuş muydu?
3. Bir “hayır” cevabını olgunlukla kabul etmenin en iyi yolu nedir?

Bir Ana Fikir

“Hayır” sözcüğü çoğunlukla hoş karşılanmaz. Ancak bir hayır cevabını alçakgönüllülükle kabul etmek, her zaman istediklerimizi elde edemeyebileceğimizi ve en iyisini Tanrı’nın bildiğini anlamak demektir.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABI LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Moav kralı Balak, Bene Yisrael'e beddua etmesi için peygamber Bilam'ın çağırır. Bilam başta reddeder, ancak sonunda işi kabul etmeye karar verir. Çölde halkın kamp halinde olduğu yere doğru yola çıkar, ancak oraya yaklaşırken garip şeyler meydana gelmeye başlar. Bilam'ın eşeği, Tanrı'nın onun yolunu kesmek için gönderdiği meleği görür ve durur. Meleği göremeyen Bilam eşeğe vurunca eşek onunla konuşmaya başlar! Nihayet Bilam da meleği görür. Melek onu yalnızca Tanrı'nın ona söyleyeceği sözleri söylemesi konusunda uyarır.

Bilam üç kez Bene Yisrael'e beddua etmeye çalışır. Her seferinde ağzından bunun yerine güzel *berahalar* çıkar. Bilam ayrıca Maşiah'ın gelişi konusunda da kehanette bulunur.

Daha sonra Bene Yisrael, trajik bir şekilde Moav kızlarının cazibe tuzağına düşerler ve Peor putuna tapmaya başlarlar. Yüksek düzeyli biri herkesin gözü önünde Midyanlı bir prensesi kendi çadırına götürürken, Pinehas harekete geçer ve ikisini de öldürür. Pinehas'ın hızlı tepkisi, o sırada Bene Yisrael'i hedef almış olan büyük bir salgını da başarılı bir şekilde sonlandırır.

Peraşa Aktivitesi

Evet/Hayır Oyunu

Bir kişi masanın başında oturur ve diğer katılımcılar sırayla bir dakika boyunca ona peş peşe sorular sorar. Buradaki püf noktası şu: Masa başında oturan kişinin "evet" veya "hayır" demesi ya da başını olumlu veya olumsuz anlamda sallaması yasak. Bu oyunu zor mu buluyorsunuz? Bu soruya da "evet" veya "hayır" diye cevap veremezsiniz!

Görünen ve Görünmeyen

4 Haziran 1944 sabahının erken saatlerinde dünyanın en güçlü askeri komutanı İngiltere’de bir odada oturmuş, bir adamın vereceği cevabı bekliyordu.

II. Dünya Savaşı’nın en zorlu günleriydi ve General Dwight Eisenhower tarihin en büyük denizden çıkarma harekâtını başlatmaya hazırdı. Yüz binlerce asker emir bekliyordu. Limanlar gemilerle doluydu. Eisenhower’in beklemekte olduğu kişi, baş meteorologu Albay James Stagg’dı. Stagg bir süredir Manş Denizi üzerindeki hava durumunu titizlikle inceliyordu ve gördükleri onu derin bir endişeye sürüklüyordu. Şiddetli bir fırtına yaklaşmaktaydı.

Eğer çıkarma harekâtı planlandığı gibi 5 Haziran’da başlatılırsa yüksek dalgalı deniz ve alçak bulutlar orduyu felakete sürükleyebilirdi. Uçaklar kalkamayacaktı. Yapılan tüm dikkatli planlamadan sonra tüm operasyon başarısız olabilirdi. Generaller harekâta başlamak için sabırsızlanıyorlardı. Askerleri hazırdı. Herkes bir “Evet” cevabını bekliyordu.

Harekete geçme baskısı çok yoğundu. Ancak Stagg elindeki verilere baktı ve “Hayır” dedi. Eisenhower’a açık ve sakin bir şekilde, koşulların çok tehlikeli olduğunu bildirdi. Yirmi dört saatlik bir erteleme önerdi.

Eisenhower da en az diğer herkes gibi, hatta belki onlardan da daha fazla, bir “Evet” cevabı istiyordu. Ancak aynı zamanda Stagg’ın ne yaptığını bildiğine de güveniyordu. Bu yüzden Eisenhower onu dinledi. Harekâtı erteledi. 5 Haziran’da fırtına tam da Stagg’ın öngördüğü gibi, şiddetli rüzgârlar ve çalkantılı denizle kendini gösterdi. Harekât o gün başlatılmış olsaydı neredeyse kesin bir felaketle sonuçlanacaktı. Bunun yerine, 6 Haziran 1944’te, hava, yine Stagg’ın öngördüğü gibi bir süreliğine nispeten sakinleşince harekât başladı. D-Day (Normandiya Çıkarması) olarak bilinen operasyon çok başarılı oldu ve Müttefik kuvvetlerin zaferinde kilit bir rol oynadı.

Bu haftaki *perşada* gördüğümüz gibi, Bilam, ödül ve itibar arzusu nedeniyle, Tanrı’nın “Hayır” cevabını kabul edememişti. Yalnızca “Evet” cevabını duymak istiyordu. Ancak James Stagg, gerçek sorumluluğun, bazen, etrafınızdaki herkes sizden bir “Evet” beklediği zaman bile, hoş karşılanmayacak bir cevap vermeyi gerektirdiğini anlamıştı. Ve Eisenhower dinledi, gereken ayarlamaları yaptı ve fırtınayı atlatarak ordusuna güvenle liderlik etti.

Albay James Stagg (önde sağda) ve General Dwight Eisenhower. (önde solda).

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *peraşa* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *peraşanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

“Zira kayaların başından görüyorum onu; tepelerden gözlüyorum. İşte - yalnız barınan ve kendisini ulusların içinde saymayan bir halk.”

- *Bamidbar* 23:9

Peygamber Bilam, Bene Yisrael'in, “yalnız barınan bir halk” olduğunu söylemektedir.

SORU:

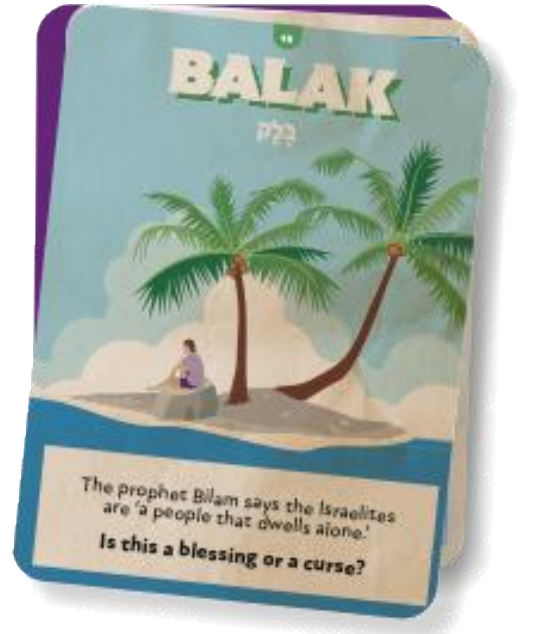
Bu bir *beraha* mıdır, yoksa lanet mi?

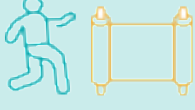
Rabi Sacks şöyle açıklar:

“Bu çok muğlak bir *beraha*dır. Yalnız olmak, Torasal bir bakış açısıyla, iyi bir şey değildir...”

“Tanah'ın hiçbir yerinde bize, Yisrael'in veya Yahudilerin kaderinin nefret edilmek olduğu söylenmemektedir. Aksine, peygamberler, ulusların ilham için Yisrael'e başvuracakları bir çağın geleceğini öngörmüşlerdir. Yalnızlık zaman zaman Yahudiliğin bir parçası olabilir, ancak Yahudiliğin misyonu değildir. Dolayısıyla bu ilana temkinli yaklaşmamız gerekir. Zira bu, Bilam'ın lanetidir - Tanrı'nın *berahası* değil!”

- **Kartlar ve Sohbet** hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

Başkalarını Uyararak

Tora bize, yanlış bir davranış içinde olan birini uyarmamızı emreder. Pasukta söylendiği gibi: “Kardeşini mutlaka ikaz etmelisin.”

Bu, yerine getirmesi çok zor bir *mitsva*dır. Barışı korumak için sessiz kalmak ya da insanlara, her söylediklerine katılıyormuşuz gibi görünmek çok daha kolaydır. Ancak gerçek sevgi, biri hata yaptığı zaman onunla açıkça konuşacak kadar onu önemsemeye demektir. Tanrı, Bilam’ın yanlış yapmasını engellemek için ona “Hayır” demişti. Pinehas çok ağır ihlallere tanık olduğu zaman hızlı ve aleni bir şekilde eyleme geçmekten geri kalmamıştı. Arkadaşlarımıza, gerektiğinde “hayır” diyecek cesarete sahip olmaya çalışmalıyız. Tabii ki bunu da nazik bir şekilde ve onların iyiliği için duyduğumuz gerçek endişeyle yapmalıyız.

PRATİK KONUŞALIM

Siz nasıl iletişim kuracaksınız?

Bir dahaki sefere biri – ister anne veya babanız, ister bir öğretmeniniz, isterse de yakın bir arkadaşınız olsun – size “hayır” dediği zaman, kızmadan veya savunmaya geçmeden önce biraz duraksayın. Derin bir nefes alın ve kendinize bir sorun: O kişi bunu aslında sizi ve geleceğinizi derinden umursadığı için söylüyor olamaz mı?

Bilam, güçlü ve büyük saygı gören bir peygamberdi. Ancak etrafını, ona yalnızca tam da duymak istediği şeyleri söyleyen kişilerle doldurmuştu. Bu onun yıkımına yol açmıştır. Gerçek bir lider, kendisine “hayır” demeye gönüllü olan insanlara büyük ihtiyaç duyar.

“Halkı paylaşmak, ikazlarda bulunmak, peygamberlik görevinin temel öğelerindendi. [Ancak] ‘Kulak verilecek bir şeyi söylemek nasıl bir mitsva ise, kulak verilmeyecek bir şeyi söylememek de aynı şekilde bir mitsvadır’.”

-- Rabi Sacks

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Hiç, örneğin yeni bir oyuncak, daha geç yatmak veya fazladan bir tatlı istediğiniz ve ebeveyninizin size “Kesinlikle hayır” dediği oldu mu? Bu insana gerçekten de sinir bozucu gelebilir. Ancak ebeveynlerin “hayır” demelerinin sebebi genellikle sizi çok sevmeleri ve sizin için gerçekten de en iyisini istemeleridir. Onlar, istediğiniz her şeyi elde etmenin sizin için her zaman iyi olmayabileceğini bilirler. Bir dahaki sefere “Hayır” cevabını duyduğunuz zaman, bunun aslında onların sizi ne kadar gerçekten önemsediklerinin güçlü bir işareti olduğunu hatırlınızda tutun. Onların size neden hayır dediklerini anlamaya çalışın.

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Kendi arkadaşlarınız hakkında dikkatle düşünün. Yalnızca sizinle her zaman hemfikir olan insanlarla mı vakit geçiriyorsunuz, yoksa gerektiğinde size meydan okumaya istekli olan arkadaşlarınıza da aktif bir şekilde değer veriyor musunuz?

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE İNCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecektir ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Benden Daha Güçlü

KATMAN 1: TORA'NIN METNİNE BAK - BAMIDBAR 22:5-6

”הִנֵּה עִם יָצָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כֶּסֶה אֶת-עֵינַי הָאֶרֶץ, וְהוּא יֹשֵׁב, מִמְּלֵי.
וְעַתָּה לָכֵּה-נָא אֶרֶה-לִּי אֶת-הָעָם הַזֶּה, כִּי-עֲצוּם הוּא מְמֹנֵי.”

KATMAN 2: RABİ SACKS'IN ÇEVİRİSİNİ OKU

“Mısır'dan bir halk çıktı ve şimdi toprağın yüzünü örttü – ve karşımda yerleşti. Şimdi, lütfen gelip benim için şu halka beddua et, zira o benden daha güçlü.”

KATMAN 3: ANLAMINI HAKKINDA DÜŞÜN

Moav kralı Balak, Bene Yisrael'e bakmakta ve onların kendi ulusundan daha güçlü olduklarına inanarak yoğun bir korku duymaktadır. Acaba bu, önceki haftalarda gördüğümüz kadarıyla (bu konuda casuslarla ilgili olay size bir ipucu verebilir) Bene Yisrael'in kendi hakkındaki görüşünden ne kadar farklıdır?

Tahmin edebileceğimiz kadarıyla hangisinin algısı gerçeğe daha yakındır? Bundan ne öğrenebiliriz?

KATMAN 4: RABİ SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

“Tora'nın burada – ve pasuk 3'te – kullandığı dil, Mısırlıların Şemot kitabının başındaki tepkisini andırmaktadır: “Bene Yisrael halkı bizden daha kalabalık ve daha güçlü... ve [Mısırlılar] Bene Yisrael'den çok korkuyorlardı (*vayakutsu*)” (Şemot 1:9, 1:12). Burada da bize, diğer ulusların Yisrael hakkındaki bakış açıları hakkında bir fikir verilmektedir ki bu bakış açısı Yisrael'in, kendi hakkındaki perspektifinden farklı olabilmektedir.

Ancak Bene Yisrael'in ne kadar kalabalık olduğunun herhangi bir önemi var mıdır ki? Naso *peraşası* hakkında Rabi Sacks şöyle yazmıştı:

"Bir halkın rakamlara indirgenmesi... bireye, başlı başına değil, yalnızca gücü sayılarda yatan bir bütünün parçası olarak değer verilen bir toplumun en güçlü simgesidir. Yisrael'in ne olmadığı sorusuna verilecek tam cevap budur. Yisrael'in Tanrısı – ki O, tüm insanlığın Tanrısıdır – özel sevgisini, gücü sayılarla hiç ilgisi olmayan bir halka, asla bir imparatorluk haline gelme hedefi taşımayan... hem mutlak anlamda hem de ... çevresini saran imparatorluklara kıyasla küçük bir ulus olmuş ve olmaya devam da eden bir halka yöneltmektedir."

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora'daki diğer örneklere ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

Başkaları tarafından nasıl algılandığımızın, kendi hakkımızdaki görüşümüzden ne kadar farklı olabileceği gerçekten de büyüleyicidir. Balak güçlü, dehşet verici bir ulus görmüştü. Buna karşılık Bene Yisrael kendisini çölde genellikle güvensiz ve savunmasız hissediyordu.

1. Sizce diğer uluslar Bene Yisrael'i neden bu kadar güçlü bir halk olarak algılamışlardır?
2. Kendinizi küçük veya güvensiz hissederken, başka birinin size hayran olduğunu veya siz kendinizi zayıf görmenize rağmen güçlü ve dayanıklı olduğunuzu düşündüğünü keşfettiğiniz hiç oldu mu?
3. Tanrı'nın yanımızda olduğunu bilmek kendi gücümüzü algılama şeklimizi nasıl değiştirir?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.